

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-02-2749/2018-03

Датум: 07.03.2019

Београд

На основу члана 14. став 3., члана 16. и члана 17. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04, 36/09), члана 5а. Закона о министарствима („Службени гласник РС“, бр. 44/14, 14/15, 54/15 и 96/15 – др. Закон и 62/17), члана 23. став 2. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 101/07 и 95/10 и 99/14), члана 136. и 141. став 7. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, број 18/16), а на основу захтева носиоца пројекта „Rakita exploration“ д.о.о. Бор, помоћник министра Александар Весић по решењу о овлашћењу бр. 021-01-5/4/2017-01 од 11.12.2017. године, Министарство заштите животне средине, доноси

РЕШЕЊЕ

1. Одређује се носиоцу пројекта „Rakita exploration“ д.о.о. Бор, обим и садржај Студије о процени утицаја на животну средину пројекта извођења рударских радова у оквиру експлоатације чврстих минералних сировина на локацији Чукару Пеки, на територији катастарских општина Брестовац, Слатина и Метовница, унутар граница са следећим координатама преломних тачака:

Тачка	X	Y
A	7590122.25	4873099.853
B	7590438.263	4874943.356
C	7590385.086	4876758.312
D	7592247.082	4876769.988
E	7593537.268	4876003.64
F	7595534.97	4875946.756
G	7595398.058	4874441.832
H	7594476.151	4873215.168
I	7592965.491	4874120.09
J	7591724.4	4874065.302
K	7950583.839	4872940.729

2. Обавеза Носиоца пројекта је да изради Студију о процени утицаја на животну средину предметног пројекта у складу са Правилником о садржини Студије о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, број 69/05) чл. од 2. до 10.

3. У поглављу приказ стања животне средине на локацији и ближој околини локације, потребно је приказати и постојеће стање чинилаца животне средине на основу резултата мерења буке, квалитета ваздуха, квалитета земљишта, површинских и подземних вода. Обавеза је носиоца пројекта да у Студији о процени утицаја на животну средину посебно опише могуће значајне утицаје пројекта на све аспекте животне средине (површинске и подземне воде, земљиште, ваздух, флора, фауна, пејзажна деградација простора, губитак

пољоприврдног земљишта и немогућност традиционалног бављења сточарством, пчеларством и повртарством, утицај на туристичке објекте у окружењу и остало), укључујући и кумулативни утицај услед реализације пројеката који се односе на прераду руде на простору Чукару Пеки, затим прикаже могуће промене у животnoj средини за време извођења пројекта, редовног рада и за случај удеса, као и процену да ли су промене привременог или трајног карактера.

4. Носилац пројекта дужан је да, у року од годину дана од дана коначности овог решења, поднесе захтев за давање сагласности на Студију о процени утицаја пројекта на животну средину из тачке 1. овог решења

5. Уз Студију о процени утицаја на животну средину потребно је приложити све услове и сагласности других надлежних органа и организација у складу са посебним законом – Информација о локацији на основу усвојеног Просторног плана подручја посебне намене експлоатације минералних сировина на локалитету „Чукару Пеки“, водни услови, услови Завода за заштиту природе, услови Завода за заштиту споменика културе и остало.

6. У Студији о процени утицаја на животну средину дају се подаци о пројекту на основу којег је израђена Студија, као о подаци о законској регулативи која је коришћена при изради Студије.

Образложење

Носилац пројекта „Rakita exploration“ д.о.о. Бр, дана 07.12.2018. године, поднео је Министарству заштите животне средине, захтев за одређивање обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину пројекта извођења рударских радова у оквиру експлоатације чврстих минералних сировина на локацији Чукару Пеки, на територији катастарских општина Брестовац, Слатина и Метовница.

Предметни пројект се налази на листи пројеката за које је обавезна процена утицаја Листа (I) – тачка 22, што је утврђено у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС” број 114/2008).

Уз захтев приложени су попуњени упитници за одређивање обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину (део I и II), као и следеће копије, раније прибављених услова и мишљења од стране осталих надлежних органа:

➤ Информација о локацији општинске управе Бор, бр. 350-30/2018-III/05 од 12.03.2018 године за подручје у мзв. Чукару Пеки, у КО Брестовац, општина Бор,

➤ Водни услови Републичке дирекције за воде Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, бр. 355-05-00822/2018-07 од 25.09.2018 године,

➤ Решење о условима заштите природе Завода за заштиту природе Србије, број 020-724/3 од 30.04.2018. године,

➤ Решење о утврђивању услова за предузимање техничке заштите Завода за заштиту споменика културе Ниш, број 348/2 од 19.03.2018. године.

Поступајући по предметном захтеву, сагласно члану 14. став 1. и члану 29. Закона о процени утицаја на животну средину, обавештени су заинтересовани органи, организације и заинтересована јавност ради добијања мишљења на поднети захтев – оглас објављен у дневном листу „Политика”, дана 26.12.2018. године, локалном листу „Тимочки огласи“ од 27.12.2018. године, као и на вебсајту <http://www.ekologija.gov.rs/obavestjenja/proцена-uticaja-na-zivotnu-sredinu/>.

децу). Простор реализације пројекта се налази у непосредној близини Рударско топионичарског басена Бор и простора деградираних историсјким загађењима, тако да је неопходно Студијом о процени утицаја на животну средину разграничити утицај које ће се јавити од самог пројекта и од присутног историјског загађења. Приликом доношења Генералног плана регулације туристичког простора Брестовачка бања – Борско језеро, значајна пажња је посвећена заштити Брестовачке реке, тако да је неопходно да се кроз Студију о процени утицаја велика пажња посвети заштити те реке јер она после улива отпадних вода из рудника Чукару Пеки протиче кроз село Метовницу, улива се у Црни Тимок који затим протиче кроз Гамзиградску бању, села Гамзиград и Звездан, у непосредној близини тече поред културног добра са УНЕСКО листе Felix Romuliana, затим пролази кроз град Зајечар укључујући купалиште и рекреативни јаз и парк, пре него што се споји са Белим Тимком у велики Тимок. Потребно је дефинисати обавезе носиоца пројекта за управљање Борским језером као туристичком дестинацијом.

У вези изнетих коментара, Министарство заштите животне средине је у тачки 3. диспозитива решења наложило носиоцу пројекта да Студија о процени утицаја на животну средину мора да садржи резултате свеобухватних испитивања постојећег стања животне средине као полазне основе за спровођење квалитетне процене утицаја на све аспекте животне средине. Носилац пројекта је у обавези да изради Студију која ће да сагледа све аспекте утицаја планираног пројекта у ближем и даљем окружењу, затим опише кумулативни утицај од изградње истражних ископа и постојећих рударских и индустријских активности, као и да дефинише организационе и техничке мере заштите животне средине, са посебним акцентом на заштиту површинских и подземних вода, земљишта, ваздуха, флоре, фауне, пејзажна деградација простора, губитак пољопривредног земљишта и немогућност традиционалног бављења сточарством, пчеларством и повртарством, утицај на туристичке објекте у окружењу и остало. Закон о процени утицаја на животну средину не прописује обавезу носиоцу пројекта за израдом посебне социо – еколошке студије у складу са правилима и стандардима међународних финансијских институција.

Др Бранислав Михајловић, народни посланик је у својим коментарима од 08.01.2019. године напоменуо да је у документу под бр.1, откопавање горње зоне (UZ) рудног лежишта предвиђено по методи откопавања Open Stopping (метода откопавања са отвореним откопимама и накнадним запуњавањем откопаних простора). То је метода откопавања са очувањем површине изнад рудног лежишта, без слегања терена и практично без утицаја на површину терена. У еколошком смислу та метода откопавања оставља најмање последица. Због свега тога овом документу се са еколошког аспекта може дати највиша могућа оцена. У наредном периоду дошло је до промене власништва над правима за рудно лежиште Чукару Пеки. Нови власник Nevsun Resources Ltd је наручио нову студију и новембра 2017. године је она званично објављена. У тој студији је дошло до потпуне промене концепта откопавања горње зоне рудног лежишта (ZZ). Одбачена је примена метода откопавања Open Stopping, и усвојена је метода Sublevel Caving (метода подетажног зарушавања). Примена ове методе откопавања изазива зарушавање површине терена изнад зоне откопавања у великом обиму, како по захваћеној површини терена тако и по дубини. Те промене су трајног карактера и не могу се санирати. Последице такве деградације терена остају вечито у еколошком смислу. У предметном захтеву за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину обрађена је само метода откопавања Sublevel Caving, али без извршене анализе и провере оправданости примене те методе откопавања. Није разматрана могућност примене алтернативне методе са очувањем површине терена (Open Stopping). Предлаже Министарству заштите животне средине да затражи на увид геотехничку студију које би, уз помоћ стручног тима експерата дало оцену оправданости примене метода откопавања Sublevel Caving. У противном, ако Министарство заштите животне средине не затражи од носиоца пројекта на увил и open геотехничку студију.

животну средину, достављено је мишљење Завода за заштиту природе Републике Србије 03 број 020-724/5 од 16.01.2019. године, у коме је наведено да се у Студији о процени утицаја на животну средину посебно детаљно морају обрадити поглавља која се односе на могуће промене квалитета површинских и подземних вода као и могуће изворе загађења. Потребно је приказати мере и решења које ће се предузети како би се одржао висок добар квалитет подземних вода и површинских вода (класа I и II) као што су Брестовачка река са притокама Крзанов, Луваселански и други потоци, затим Тречева река, Калиник, Рукјавица и други водотоци, посебно имајући у виду присуство строго заштићених и заштићених врста (нпр. Тулараша, речног рака и других водених организама) и њихових станишта. Сагледати утицај одвођења подземних вода у току трајања рударских активности на снижење нивоа подземних вода, али и на количину и квалитет вода површинских водотокова и извор, и приказати мере којима ће се умањити утицај. У смислу очувања вода и земљишта, приказати мере и решења која се односе на испуштање и/или губитак вода са одлагалишта рударског отпада (рудне јаловине, флотацијског јаловишта и сл.) и киселих рудничких вода које могу да утичу на повећање киселости.

Такође, приказати мере и решења за заштиту и очување строго заштићених и заштићених врста птица и њихових станишта и других строго заштићених и заштићених животињских врста. Уколико неки од фактора има изузетно велики утицај на станишта стого заштићених и заштићених врста, предвидети компензацијске мере.

У току трајања јавног увида, на предметни захтев за одређивање обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину коментаре су доставили, 1. Друштво младих истраживача из Бора са партнерима из Удружења Вилаж, Грађанске читаонице Европа и Удружења за развој локалне заједнице Група 55, број 353-02-2749/2018-03 од 04.01.2019. године, 2. др Бранислав Михајловић из Бора, народни посланик, број 353-02-2749/2018-03 од 08.01.2019. и 10.01.2019. године, и Удружење „Чукару Пеки“ из Бора, број 353-02-2749/2018-03 од 10.01.2019. године.

Дана 21.01.2019. године, Министарство заштите животне средине је дописом затражило од носиоца пројекта изјашњење у вези горе достављених коментара на захтев за одређивање обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину. На све достављене коментаре, носилац пројекта је доставио свом органу одговоре, дана 12.02.2019. године, број 353-02-2749/2018-03.

У својим коментарима, Друштво младих истраживача из Бора предлаже да носилац пројекта сачини Студију о процени утицаја на животну средину у складу са правилима International Finance Cooperation о изради социјално-еколошких студија међународних пројеката. Указују на оправданост свог ранијег захтева да носилац пројекта у процедури добијања сагласности за извођење геолошких истражних радова на локацији Чукару Пеки, изради Студију о процени утицаја на животну средину јер по њима тунели који се копају представљају припремне рударске радове и њихова реализација може изазвати непоправљиве утицаје на животну средину и здравље људи. Иако ова врста истражних пројеката није била обухваћена Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, територија општине Бор представља једну од црних еколошких тачака у Републици Србији, са тешким наслеђем историјског загађења управо рударским активностима. У предметном захтеву на странама 27. и 28 где се помиње решење о немању потребе за израдом Студије о процени утицаја на животну средину за пројекат геолошких истраживања Си, Аи и пратеће рудне минерализације простора Брестовац – Метовница, није споменуто да су у истом прописане бројне мере заштите животне средине. По наводима Удружења младих истраживача, обавезе носиоца пројекта које су дефинисане у поменутом решењу нису испуњене и постоје бројне притужбе мештана села Брестовац због многоструко повећаног саобраћаја кроз центар села, поред основне школе (бука, вибрације, емисија прашине, кидање инсталација, угрожавања безбедности пешака укључујући и

У тачки 3. диспозитива решења Министарство заштите животне средине је наложило носиоцу пројекта да Студија о процени утицаја на животну средину мора садржати резултате свеобухватних испитивања постојећег стања животне средине као полазне основе за спровођење квалитетне процене утицаја на све аспекте животне средине. Носилац пројекта је у обавези да изради Студију која ће да сагледа све аспекте утицаја планираног пројекта у ближем и даљем окружењу, затим опише кумулативни утицај од изградње истражних ископа и постојећих рударских и индустријских активности, као и да дефинише организационе и техничке мере заштите животне средине, са посебним акцентом на заштиту површинских и подземних вода, земљишта, ваздуха, флоре, фауне, пејзажну деградацију простора, губитак пољопривредног земљишта и немогућност традиционалног бављења сточарством, пчеларством и повртарством, утицај на туристичке објекте у окружењу и остало. У складу са члановима 20., 21., 22., 23., 24. и 25. Закона о процени утицаја на животну средину и Правилником о поступку јавног увида, презентацији и јавној расправи о студији о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/2005), Министарство заштите животне средине је у обавези предузимања свих радњи које се тичу процедуре обавештавања јавности, заинтересованих органа и заинтересоване јавности, држећи се рокова који су у поменутиим члановима закона прописани. На сва достављена мишљења и коментаре који се тичу утицаја будуће реализације предметног пројекта на чињенице животне средине, Министарство заштите животне средине ће пружити одговоре после претходног разматрања истих.

На основу чланова 14. став 3., 17 и 28. Закона о процени утицаја на животну средину, као и на основу чланова 1. до 10. Правилника о садржини студије о процени утицаја на животну средину, утврђен је обим и садржај за ажурирање предметне Студије.

У вези изложеног, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

Поука о правном леку: Против овог решења може се изјавити жалба Влади Републике Србије, путем овог органа, у року од 15. дана од дана пријема решења, односно од дана обавештавања заинтересоване јавности о донетом решењу.

Доставити:

- Носиоцу пројекта
- Друштво младих истраживача Бор, ул. 3. Октобра бр. 71, 19210 Бор,
- Удружење Чукару Пеки, поштански фах бр. 69, 19210 Бор,
- Др Бранислав Михајловић, народни посланик, ул. Моше Пијаде 35/1, 19210 Бор,
- Архиви

Михајловић је доставио нове, стручне коментаре са становишта рударске струке.

У вези изнетих коментара, Министарство заштите животне средине указује да је Захтев за одређивање обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину почетак процедуре, у којем се износе само основне информације о пројекту, потенцијалним негативним утицајима и техничким мерама заштите. У следећој фази, израђена Студија о процени утицаја на животну средину мора да садржи детаљно описан начин рада будућег рудника а на основу израђене и верификоване пројектне документације, са детаљно описаним карактером свих могућих негативних утицаја на чиниоце животне средине, описом алтернативних решења, детаљно приказаним мерама за спречавање и ублажавање негативног утицаја на животну средину са организационо техничким решењима заштите свих аспеката животне средине. У тачки 6. диспозитива решења прописана је обавеза носиоцу пројекта да у Студији да податке о пројекту на основу којег је израђена Студија, као о податке о законској регулативи која је коришћена при изради Студије. За пројекат овог типа, пре поднесања захтева за давање сагласности са Студију о процени утицаја на животну средину, неопходно је да буде урађен главни рударски пројекат и притом потврђен од стране техничке контроле.

Удружење „Чукару пеки“ је у свом допису од 10.01.2019. године изразио генерално неслагање са елементима предметног захтева за одређивање обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину. У досадашњим припремним шестомесечним геолошко истражним радовима на отварању рудника „Чукару Пеке“ учињена је велика штета мештанима који су у непосредној близини, а која се и даље ствара до мере егзистенцијалне угрожености појединих домаћинстава. Удружење „Чукару Пеки“ изражава збринутост и чуђење јер по њима обавештење Министарства заштите животне средине од 20.12.2018. године о предметном захтеву за одређивање обима и садржаја, није заопштено на адекватан начин, путем локалних медија и неје се водило рачуна да се крајем децембра месеца у читавој Србији обележавају славе, прославе католичког Божића, дочек Нове године и прославе православног Божића. Обзиром да се ради о будућности становништва три села са подручја општине Бор и то: Слатине, Метовнице и Брестовца, који се више стотина година искључиво баве пољопривредом, сточарством, пчеларством и повртарством, по њима постоји оправдан разлог за веома велику забринутост, шта ће се десити са животном средином посебно водама које егзистирају на овом подручју. Из горе наведених разлога, удружење „Чукару Пеки“ је ангажовало велики број стручних лица различитих профила који ће стручно и компетентно размотрити све аспекте из предметног Захтева који су од значаја за заштиту животне средине, у зони утицаја рада рудника. Рок који је Министарство одредило за увид у предметни захтев и достављање коментара је краatak, тако да ће након стручне оцене Захтева за одређивање обима и садржаја и извршене детаљне анализе од стране ангажованих стручних лица, удружење „Чукару Пеки“ доставити комплетирано мишљење на садржину предметног Захтева.

У вези изнетих коментара, Министарство заштите животне средине указује да је Захтев за одређивање обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину почетак процедуре, у којем се износе само основне информације о пројекту, потенцијалним негативним утицајима и техничким мерама заштите. У складу са чланом 14. Закона о процени утицаја на животну средину, Министарство заштите животне средине је предузело све радње које се тичу процедуре обавештавања јавности, заинтересованих органа и заинтересоване јавности, држећи се рокова који су у члану 14. прописани. У следећој фази, израђена Студија о процени утицаја на животну средину мора да садржи детаљно описан начин рада будућег рудника а на основу израђене и верификоване пројектне документације, са детаљно описаним карактером свих могућих негативних утицаја на чиниоце животне средине, детаљно приказаним мерама за спречавање и ублажавање негативног утицаја на животну средину са организационо техничким решењима заштите свих аспеката животне средине.